

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

CONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

V. SANFORD Y AYUSO

Un escriptor de Valencia
à qui la Parca inhumana
arrebata, quan son númen
més viu y potent brillava.
Sol eclipsat al mitj dia,
de sa ploma incomparable
no més queda 'l llibre pòstum
Esperanzas malogradas.

CRONICA

LOS RESERVISTAS

Divendres de la senmana passada 'ls vam veure marxar, obehint si 's plau per forsa l'ordre superior que 'ls enviava al teatro de la guerra, no en calitat de primers actors, sino de comparsas.

Un d'ells á qui li preguntavan:

—Ahont aneu noys?

Va repondre:

—Al *matadero!*

Y un altre, ab aquell tó sarcástich tan propi del *sprit catalá*, afegia:

—Y bé... no podém pas queixarnos... ens pagan el viatge... ens hi duhen de franch... ¿qué més podém desitjar?

Molts d'ells anavan acompanyats de las donas, dels germans, dels fills, dels pares... Aquells llassos suaus de la familia, romputs brutalment de una estrabada havian esqueixat las fibras del cor de molts dels que partian y de moltíssims dels que 's quedavan. Res té d'estrany que 'l dolor y la racansa degotessin pels ulls de uns y altres, corrent las llágrimas cara-avall de aquells sers destinats á separarse, quan més units haurian volgut quedar en la dolça pau de la llar doméstica.

Jo 'ls vaig veure á bordo del vapor *Catalunya*. Alguns, desembrassats del fusell y del morral, s'enfilavan com micos per las escalas de corda ab una agilitat pasmosa. Un n'hi havia que donava probas de ser un gimnasta consumat.—¿Tant alegres están que s'entreguin á tals exercicis?—hauria preguntat qualsevol al veure'ls fer tals entremaliaduras.

No: al contrari. Hi ha qui en lo moment de las majors aficcions, procura olvidar las sévas penas ofegantlas ab ví. Pero 'l catalá que no es, ni será may borratxo; 'l catalá que odia aquest vici embrutidor, té un altre sistema. Quan lo vejeu extraordinariament animat, fent extrems d'excitada alegría, ja podeu dirho sens temor d'equivocarvos:—A n'aquest mestre n'hi passa alguna... Ell prou riu y bromeja; pero la professó vá per dintre.

Encare 'm sembla que veig á un de aquells soldats trayentse del cinto una teya descomunal, obrintla y exclamant:

—¡Pels riffenyos!... Pero no pels de allí: pels de aquí!

¡Pels riffenyos de aquí!...

No s'ha de meditar gayre per compendre 'l verdader alcans de aquesta frasse amenassadora.

* * *

¡Pobres reservistas!

Es induptable que la ley els obliga á compareixe, quan lo govern, per una causa ó altra, tingui á bé cridarlos. Ells no podian ignorar aquesta obligació, y 'ls que, refiats de que ningú 'ls diria res, perque en temps normal, dintre del exércit lo que sobra son bocas: els que havent fet aquest càlcul, ván casarse ó van establirse, si avuy se troban en la dolorosa situació de tenirse que separar de la séva familia y 'l séus negocis, cap dret tenen á queixarse de la séva sort.

La ley es dura, pero es ley.

En cambi, desde 'l moment que tals duresas han de arrostrar, sembla qu' en compensació haurian hagut de trobar majors consideracions que las que ha tingut á bé dispensarlos el ram de guerra.

Firmar un decret cridant á las reservas no costa res: basta sucarr la ploma y escriure un nom y una rúbrica. Pero tenir la cosa organizada de manera que 'ls reservistas sápigam ahont han de anar, y á

tot arréu ahont vajin trobin allotjament y socorro, vestit y armament ja es una mica més difícil.

Si tal hagués succehit no hauriam presenciat lo desgabell botxornós que s'ha observat per tot Espanya: reservistas viatjant de un extrem á l'altre de la Península, dominats pel temor de contreure responsabilitats per no saber á quin cos havian de incorporarse: manadas de reservistas dormint al ras y ab lo ventre buit: reservistas, en fi, corrent pels carrers, implorant una almoyna, per no morir-se de fam.

—¿Y per aixó 'ns han cridat?—podian dir y ab rahó, queixantse durament dels que de tal manera desgobernen á la nostra nació desventurada.

¡Ah! Aquest ensaig de movilizació dona lloch á que 'l país s'entregui á las més tristas consideracions. Afortunadament no estém amenassats de una invasió estrangera: hi ha temps y calma per organisarse y anar á combatre als enemichs de l'honra de la patria, atrinxerats en las costas africanas. Pero, diguin ¿quina será la nostra sort si avuy per demá 'ns vejessim amenassats á casa nostra per un poble qualsevol dels qu'están organitzats á la moderna? ¿De qué serviria cridar á las reservas, en mitj de tan desordre y de tan desgabell, si per desgracia tinguéssim l'enemich á sobre?

* * *

Totas las naciones acostuman á fer ab los reservistas cossos territorials circumscrius al mateix país ahont aquells resideixen. Fransa y Alemania ho fan aixís y ab gran facilitat y economía 'ls movilizan y 'ls concentran.

Aquí, en cambi, se 'ls crida per escamparlos, com si existís un rezel de que serveixin dintre de la provincia de que son naturals.

Lo qual aumenta 'ls gastos inútils y dificulta la regularitat dels moviments.

Y es qu' en aquells païssos las reservas son lo que deuen ser, lo qu' indica 'l nom que portan: reservas. Es á dir: forsas previngudas per lo que convingui, quan no basti 'l contingent del exércit actiu.

Si Fransa ó Alemania se trobessin en una situació idéntica á la que 's troba á Espanya, ni un sol reservista hauria sigut enviat á la guerra, mentres hagués quedat un soldat de las tres últimas quintas en las guarnicions de la nació. Sols quan aquests no bastessin haurian utilitzat als primers reservistas, cridantne d'altres desseguida y establiment la verdadera escala, que imposa 'ls sacrificis ab preferencia als últims que han arribat á las files, als que per no ser casats, no tenen tantas aficcions que 'ls lliguin ab las sévas familias, ni poden fer corre á n'aquestas lo perill de deixarlas en lo major desamparo en un cas infortunat.

Aixó es de sentit comú.

Desgraciadament aquí á Espanya 'l sentit comú es lo que més escasseja. Si 'ls governants n'arribessin á tenir,

«otro gallo nos cantara.»

* * *

Aquí 'ls reservistas dels regiments de línea 's quedan á la Península. En cambi 'ls soldats que tenen lo seu cos á l' Africa, cap á l' Africa se'n han de anar, vulgas no vulgas.

Irritant diferencia, filla de la imprevisió que domina en tots los actes del govern.

Dels dos batallons de que 's compón cada regiment de línea se n'ha fet un d'actiu, ab los soldats que ja existian, y un altre de reserva que de moment se queda á la Península. ¿Per qué nos havia de fer lo mateix ab los batallons de cassa-

DEFENSANT LA VARA

—¡Ay vara adorada,
no 'm deixis així,

que si me la prenen
no podré imprimí!..
(Música de *La Gran Duquesa*.)

dors? Lo ministre de la Guerra no va pensarhi. ¿Qué vol dir que tingan nom diferent? Aixís com van marxar la senmana passada 'ls batallóns de Figueras y Barcelona, cada hu ab lo seu quadro de jefes y oficials, podían marxar tots los soldats actius ab un sol quadro y un sol nom, designat á la sort, y l' altre batalló s' hauria format ab los reservistas, quedant aquí de reserva, com los demás.

Ja veuhem si la cosa era fácil de arreglar.

Y ab ellas' hauria estalviat lo dolorós espectacle del passat divendres; molts llágrimas, molts disgustos, molts dolors, molts amarguras.

Per anar á la guerra no concebím al soldat que remuga y 's queixa, sino al que ab serenitat y consensut de que no se li fa la més mínima injusticia, accepta 'l cumpliment del deber com un' honra.

No duptém un instant que 'ls reservistas quan arribi 'l cas sabrán batres com á valents; pero ¡ay! ¡y á las sévas familias que aquí s' han quedat,

qui las atén, qui las consola, qui será capàs de mitigar la corcor que 'ls rosega las entranyas?

* * *

Si de bon principi s' hagués emprés la gran guerra, fent responsable al Sultán dels ultratjes inferits à la nostra bandera per las kábilas del Riff; si en lloch d' enviar petites partidas de tropas à Melilla, ab una ganseria desesperadora, s' hagués atacat al enemich resoltament per Tetuán y per Tanger, afrontant ab valentia lo disgust de certas potencias extrangeras y buscant l' apoyo de las que tenen ab aquestas interessos contrapuntats; si hi hagués hagut virilitat per acometre una gran empresa, lo pais hauria fet un va-y-tot; lo pais hauria donat no ja sols los seus diners y la seva sanch, sino tota la seva ànima.

¿Qui discutiria avuy si 'ls reservistas han de quedar-se aquí ó han de anar à la guerra?

Lo camp de acció seria ample com los anhels de la patria: no hi hauria horisóns que 'l limitessin: un més enllà enardiria tots los esperits: Espanya s' alsaria de la seva actual postració, com s' ha alsat sempre en las horas de las crisis supremas.

En cambi, avuy, en lloch de disfrutar de aquestas espayosas perspectives, ens trobem ficats en un carreró sense sortida... menos encare, dintre de un local tancat per quatre parets, sense més entrada que una porta esquifida, sense més llum que la que vé del sostre per esclétxas y badoqueras.

¿Preguntan quina mena de local es aquest?

El que deya aquell reservista al marxar:

—¿Abont anéu, noys?

—¡Al Matadero!

P. DEL O.

GENT RUMBOSA

No; 'ls senyors de la casa gran podran ser uns administradors detestables; pero en quant á expléndits, no crech que hi haja ningú que 'ls passi la mà per la cara.

Es veritat que donan lo que no es séu y que lo qu' es séu no ho donan; pero aixó es una insignificant qüestió de detall que no disminuheix en res lo séu mérit.

Ningú s' haurá tret encare de la memoria 'ls oferiments del gran capitán que 'l nostre municipi va fer al govern al consensarse à remenar aixó de Melilla.

Era una llista que semblava 'l programa d' un espectacle de gran aparato...

Tantas mils pessetas cada mes, pels gastos de la guerra.

Tantas mils per comprar fusells.

Tant per indemnisar als soldats fills de Barcelona que resultin inutilisats.

Tant més per las viudas y 'ls orfens.

Tant per armar y equipar un batalló de voluntaris...

¡Una verdadera pluja de generositat y rumbol!

Jo 'm guardaré prou de criticar la hermosa y patriótica intenció que aquestes oferiments abrigavan, tant més quant crech que al cap-de-vall potser no passarán de la intenció...

Pero 'l cas es que 'l nostre alcalde, com si ja no haguessim ofert prou diners, no deixa passar marxa de soldats, sense qu' en nom de la ciutat los regali una cosa ó altra.

Un dels obsequis que més ha excitat l' admiració del públich es lo d' aquest dia: unas quantas

botas de riego, d' aquestas qu' en forma de carro lluheixen la seva verda presencia pels nostres carrers y passeigs.

Ja crech que las tropas espedicionarias necessitan botas d' aquestas, perque diu que à Melilla la conducció d' aygua 's fá ab molta pena per falta de medis; pero ¿volen dir qu' es lo municipi barceloní 'l que s' ha de cuydar de provehir al exercit de semblants trastos?

¿Qué no las necessitem aquestas botas nosaltres?

¿No? Y donchs, ¿per qué las teniam?

¿Sí? Y pues ¿cóm ho farém ara sense?

Inaugurat lo sistema y seguint per aquest camí, Deu sab lo que 's pot atrevir à donar lo nostre alcalde primer.

Un dia regalará las mangueras dels bomberos, perque l' exercit pugui omplir més cómodament las botas que li hem cedit.

Un altre dia 'ls enviará las socas dels arbres de la Rambla, perque las estellin y puguin fer foch.

Luego 'ls oferirá 'l rellotje de la fatxada de la Casa Gran, perque sápigán l' hora qu' es.

Després los obsequiará ab los ànechs del Parch perque 'm fassin una arrossada...

Lo regalo de las botas ho fa teme tot.

No falta qui assegura que 'l govern las ha aceptadas, pensant piadosament—y potser pensa bé—que de tot lo que l' Ajuntament li ha ofert, lo únich que arreplegará es aquestas botas.

Pero aixó no disminuheix la gravetat del acte. Si nosaltres las necessitem, no podem donarlas.

¿Per qué, ja que l' Ajuntament vol fe 'l rumbós, no cedeix lo que realment ens sobra?

Ja veurá: que regali tota la guardia municipal... y estich segur de que ningú hi tindrà res que dir.

MATÍAS BONAFÉ.

(VALENCIA.)

Matilde la Moreneta
y Bertomeuet el Rull,
se conegueren la nit
de la festa de San Bult,
y com éll es tan jitano
que pareix un andalús
per lo pinxo y lo embustero
y es home de melt bon gust,
y li agraden les femelles,
y no parla com els ruchs,
s' enamorá de la jove,
y en manco de un dir Jesus,
li va dir que si el volia
al cap de tres mesos justs
seria la seva dona,
y viurien els dos junts
com viuen les tortoletes

del amor al dols arrull.

La jica, es clar, al oirlo
se li caia de gust
la baba, ¿y perquè negaro?
com era ben paregut
aquell javal, fou el cas
que li va entrar per el ull;
mes volgué disimular
perque va compendre al punt
qu' el disimulo en la dona
en tal cas es un escut;
y mes blanca que la cera
y tremolant com un junch,
se li va jirar d' espales
sinse respondreli jut;
pero éll qu' era molt llarch
y además de llarch molt cuch,
adiviná la emoció
que la jóve havia tengut
y pensá: «Com jo m' empenye
tinch que ficarla en lo puny,
qu' encara que pixaví
soch jurro per lo tosut.»

Resultat: que la parella
se vá casar un dilluns
en la parroquia dels pillos,
y no va tindre disgusts
duran la lluna de mel
que tingué un *menguant* molt curt.

Demprés... demprés Bertomeu
que novensá se va dur
com un bon home, torná
á ses antigues costums,
y se doná á la beguda,
á la crápula, al abus,
y abandonant la faena
feu la vida del gandul:
mentres la pobra Matilde
ab llágrimes en los ulls
li demanava á la Verje
dels Desamparats, que fruit
de bendició li donara,

puix tenía per segur
que si tinguera un fillet
com un angelet de rull,
ab uns ulls com dos estrelles
qu' alegraren ab sa llum
sa caseta, Bertomeu
per lo jiquet atragut,
estaria al seu costat
treballant ab molt de gust,
y llavors tal volta fora
un modelo de virtuts.

Una nit, allá á deshora;
torná á casa mitj begut
Bertomeuet, y Matilde
brillanli de goig els ulls
li posá les mans al coll
y li digué ab noble orgull
que seria mare pronte;
pero éll mostranli el puny
li va dir amenasanla:
—¿Tú ser mare?... No, no vullech!
—¿Pero, perquè?
—¿Vols sabero?
—Digueso.

—Perqu' es segur
que sent, com soch, un mal home,
un jugador, un gandul,
si aplegués á tindre un fill,
tindrás un atre perdut!

J. F. SANMARTIN Y AGUIRRE.

A CAL LAMPISTA

—Vamos á veure si sab fer un' obra de misericordia... ab baratura y prontitut.

—Ho probarém. ¿De qué 's tracta?

—D' escalfarme. M' estich pelant de fret d' una manera indigna.

—¡Ah! Aixó ray. Pero li adverteixo que aquesta operació no crech qu' estigui compresa en las obras de misericordia.

LOS NOUS FANALS D' ANUNCIS

(Utilitat y baratura)

Ja que son tan grans y cómodos ¿no 'ls hi sembla que aquí dalt hi estaria de perilla un guardia municipal?

—¿No? Pues hauría de serhi. ¿No diuhen: Donar beure al qui té set, donar menjar al qui té fam?... Igualment hi hauría d' haver un article que digués: Escalfar al qui tremola. Perque li asseguro que si la set y la gana son molestosas, lo qu' es lo fret no té gran cosa d' agradable.

—En fi, diu vosté que...

—Que á casa m' estich gelant qu' es una tragedia, y voldria que vosté 'm proporcionés un utensili que m' ajudés á passar l' hivern...

—Repari que al hivern encare no hi som.

—¿No? ¿Qui li ha dit?

—Lo calendari. Miri *21 de Diciembre: Invierno...*

—¡Bé! Aixó son rumors que fan corre 'l calendari. Ell que vaji dihent que fins lo 21 de Deseembre no entrem en la estació freda!... Faig molt més cas de lo que cantan los meus dits, que de lo que propalan los *parnóstrichs*.

—¿Y qué cantan los seus dits, si pot saberse?

—¿Qué? Miri: cantan que ja hi ha panallóns. Soch la primera persona de Barcelona que cada any té l' honor de tréurels al carrer.

—Sempre es una satisfacció.

—¿Vol dir? Donchs es una satisfacció que á mi no 'm satisfá gayre. Preferiria que 'l poseedor dels primers panallóns fós... ¡qué li diré jo... vosté, verbi gracia... Nada... aném al nostre assumpto. ¿Qué té per escalfar bé y barato?

—¡Uy! Una infinitat de cosas. Tot depen de las condicions de l' habitació que s' ha d' escalfar...

—Pues fassis cárrech de que ara l' habitació que convé que calenti es la meva.

—¿Qué hi té vosté al pis?

—¿Jo? ¡No n' hi tinch pochs d' objectes, trastos y animals! Un lloro, un gos, un gat, dos coloms...

—No vull dir aixó. Li pregunto pel sistema d' alumbrat que usa. ¿Té gas?

—No senyor.

—¿Té petroli?

—No senyor.

—Y donchs ¿qué té? ¿llum eléctrica?

—No senyor.

—¡Aquesta si qu' es bona! Y pues ¿ab qué s' ilumina?

—Ab res: estém á las foscas.

—¿Sempre? ¿completament?

—Jo li diré. Lo meu pis es un entressuelo, davant de qual balcó hi ha un fanal del alumbrat públich. Com l' habitació es petita y la llum del fanal s' extén qu' es una delicia per tots los nostres departaments... ¿comprén l' idea?

—Comprenh l' idea... y la economia. De manera que, en resumidas quèntas, vosté no té á casa ni gas, ni petroli, ni cap medi de iluminació...

—¡Alto! Tinch una espelma, per si acás algún dia 'l fanaler s' olvidava d' enjegar lo nostre aparato.

—Pues, nada; vosté necessita un calorifero de carbó vegetal ó mineral.

—A veure: ensényimen algún.

—Miri: aquí té lo que á vosté li fá falta. ¿Veü? Ompla aixó de carbó, ho coloca á puesto y desseguida té las habitaciones convertidas en un paradís terrenal.

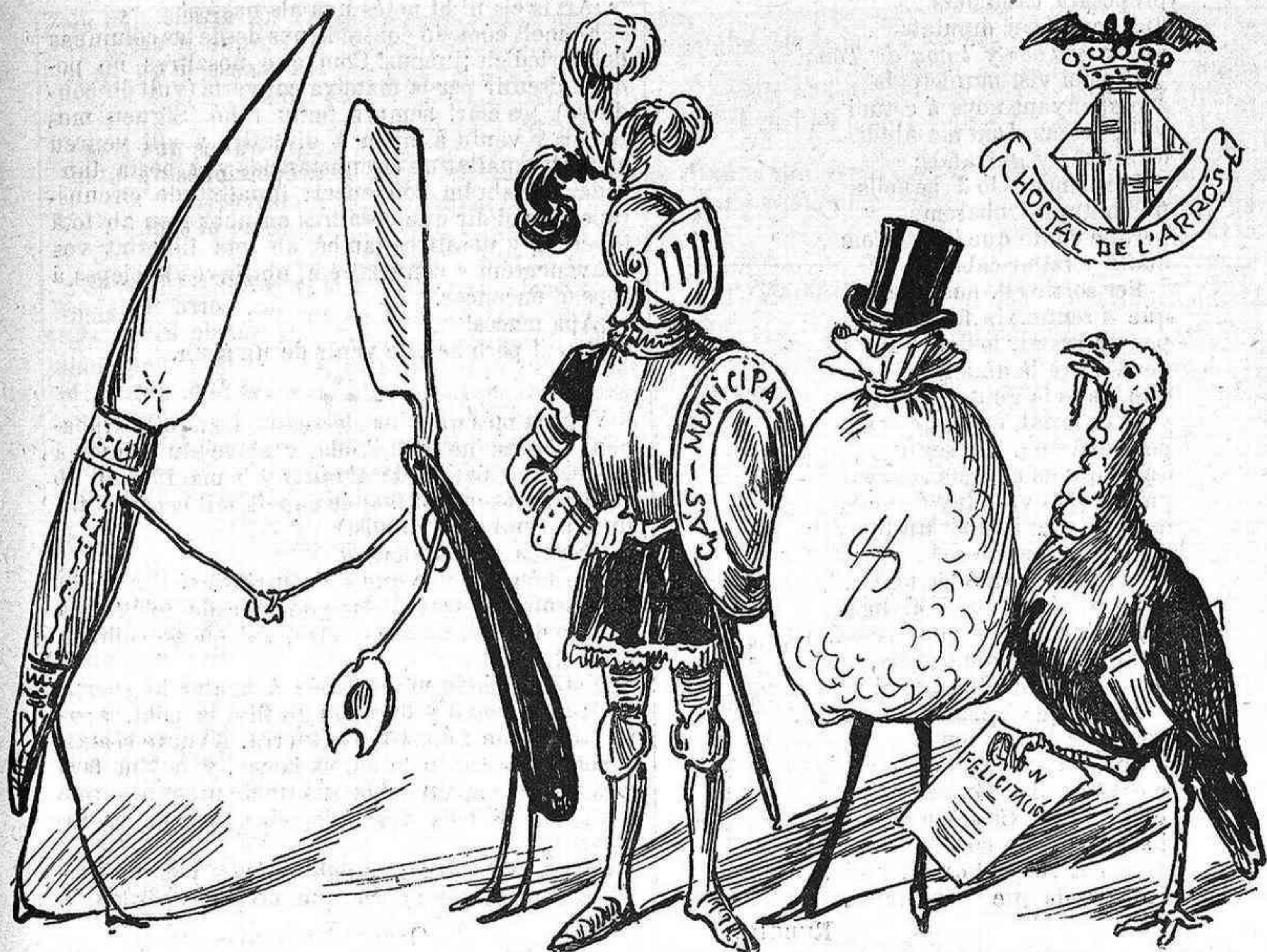
—¿Ab un animal de cada especie?

—Li adverteixo que jo no hi parlat del arca de Noé.

—Pero ha parlat del paradís. ¿Qué 's creu que allí no mes hi havia Adam y Eva?

—Siga com vulga, y descendint del Fleury al calorifero, opino que lo que á vosté li convé es aixó.

MOSTRUARI DE NOUS REGIDORS

Un Cuchillo.

| Un barber.

| Un Guerrero.

| Un Rich.

| Un Nadal.

—Escolti: aquest canonet d' aquí ¿qué representa?

—No representa res: es senzillament la xameneya.

—¿La xameneya per qué?

—¡Pél fum, home!...

—¿Pero no ha dit que 'l foch se feya en aquest dipòsit d' aquí al fondo?

—¡Y bé! ¿No sab que per fondo que 's fassi 'l foch, lo fum sempre respira?

—¿Y ahont va 'l fum al sortir per aquest caixó?

—¿Qué sé jo ahont va? ¡A passeig! S' escapa per la obertura que se li ha fet al exterior y desapareix tranquilament.

—No fa per mi, donchs, aquest trasto. Lo lloch ahont jo penso colocar lo calorifero que compri, no té cap comunicació ab l' exterior: es la sala.

—Bueno: pero la sala ¿ab qué comunica, donchs?

—Ab l' arcoba.

—¿Y l' arcoba?

—¡Ab la sala, *hombra!*

—Pues... no sé de quina manera arreglarho.

—Es extrany. ¿No diuhen que hi ha unas estufas, ó escalfadors ó lo que sigui, que no despedeixen fum ni mal olor de cap classe?

—Ho diuhen; pero no es veritat. A la curta ó a la llarga, 'l foch que no té comunicació ab l' exterior, ó s' apaga ó escampa tuf pél pis.

—¡Si que 'm sab greu! De modo que hauré de continuar pelantme de fret, com un pardal de la Rambla...

—¡Psé!... Aixís ho sembla...

—Pero ¿no té cap idea, cap pensament enginyós, cap recurs suprem per...

—¡Calli! Ara hi càych.

—¡Ah! Digui, digui.

—Sé un medi en virtut del qual podrá escalfarse sense necessitat de foch ni perill de tuf. ¿Es casat vosté?

—Si senyor: y ab una dóna... tremenda.

—¡Magnífich! Donchs aquí té 'l sistema económic de calefacció. Compra dugas varas de freixa; n' entrega una a la séva senyora, vosté 's queda l' altra... y quatre ó cinch vegadas cada dia... ¿entén?...

—¿Qué?

—Se donan mutuament una bona pallissa familiar... Aixó calenta, no gasta carbó, no despedeix fum... y es baratíssim.

A. MARCH.

UN

Ningú 's pot dona rahó de la manera que ha estat... Lo cert es que l' han votat y ja 'l tenim regidó'.

Diu un adagi, molt vell «que surt lo sol per tothom» Y aquí está 'l perquè, y 'l com, lo sol ha sortit per éll

¡Qu' es honrat! alguns dirán. Per tal lo tinch, si senyor.

Pero aixó de regidor,
la vritat l' hi vá molt gran.

Si dura aixís, Barcelona,
proposará candidats
fins potser per diputats,
«L' hi era bó» y 'l noy de Tona.

Havem vist municipals
acompanyant noys á estudi
y fent cosas, Deu me ajudi,
estranyas y garrafals;

Pero encare lo d' aquells
fins natural trobarem,
perque conto que 'ls veurem
afaitá y tallar cabells.

Per sortir éll, necessita
que 's reuneixin fent coro,
per un costat, lo del moro;
per l' altre la dinamita
que 'ns te la gent esberada
y 'ls es igual, cuit que crú,
perque ó sino, ben segú
que 'l qu' es aquesta vegada,
probantli si vá lluny d' oscas,
mostran que han fet un bunyol;
apesar de tant de sol
prou se quedava á las foscas.

Y ara, si vol que l' hi diga,
lo *frach* y alguna altre pessa,
no hi vaji massa depressa,
no s' ho compri fins que hi siga.

Que ja que 'l mon dona voltas,
crech que fora lo millor
ja que vol ser regidor,
se esperés, fins *Carnestoltas*.

Deixant' aixís demostrat,
si acás algú no ho sabia,
que no es vosté 'l que sonmia,
sino aquells que l' han votat.

RUBINAT.

BAT-I-BULL (1)

Sr. Director:

Vade retro, Satanás! ¡Anda! aixó de bonas á primeras; y de malas á segonas, excomunico á vosté, als lectors de l' ESQUELLA, y altres moros de pau, ó gats dels nostres antepassats (vull dir dels frares). Y ara que 'ls aixequi l' excomunió 'l mateix papa Lleó, si gosa.

¿Qué s' han figurat, infelissos? Censuran que deixessim anar sol al cementiri al corista que 's vá voler morir, com si ell valgués més que la partida de dómino comensada; y no miran que potser en vida, aquell cantayre ara difunt, se devia burlar de nosaltres, no devia anar á missa y potser llegía l' ESQUELLA; ¡es clar! el cas es dir mal de nosaltres, sense pararse á veure 'ls motius. Aixó es molt mal fet. Si 'l mort en bon-hora, hagués tingut diners, el dómino ja s' hauria esperat, ¡pró si era un pobre! Permetim que li digui: censurarnos, es no calcular; Deu va dir que ab me^s facilitat passaria un camell per l' ull d' una agulla de cusir que que un rich per la porta del cel. ¡Nosaltres, donchs, plens de pau y misericordia, per un rich havém de pregar, que 'ls pobres al cel hi entran de franch, y si S. Pere no 'ls deixa passar, ¡qué s' hi pot fer!... ¡més va patir Cristo!

* *

Lo de la bomba del Liceo, va ser un cástich de

(1) Rebut pel corrèu.

la Providencia, com va dir un reverendo amich méu en una reunió de sagristia; veig que se 'n burlan y no ho volen creure. ¡Impios!

¡Aixís els n' hi petés una als nassos!

Es molt cómodo contradirnos desde las columnas del periódich ¡juheus! Com que nosaltres no podem discutir per la mateixa canyeria (vull dir conducto), ¡es clar! sempre teniu rahó. Sigueu mes nobles y veniu á missa á discutir, y allí veureu com ab igualtat de circumstancias y á porta tancada, us sabréu convencer; igualtat de circumstancias, vol dir que vosaltres enrahonareu ab tota llibertat, y nosaltres també ab tota llibertat vos convencerém y convertirém, obrintvos la clepsa á cops d' encencer.

¡Apa macos!

¡Ah....! pero heu de venir de un á un.

* *

Valdria més que 'ns deixessiu tranquils treballant perque 'ns bulli l' olla, y clavessiu llenya á tots els que parlan de *Manilla* y 's manifestan ab eridoria fentnos un mal de cap de mil esperits infernals (vull dir dimonis.)

¡Peguéu als estudiants!

¡Peguéu al poble que s' entussia!

¡Peguéu als periodistas que de cada telégrama que no diu res, ne fan quatre, qu' encare dihuen menos!

O si us sembla millor, anéu á agafar al guerro de Muley-Araaff y lligueuli un fil á la pota, apariantlo am en López de la Guerra. A veure si aixís acabarem la cansó del entussia, y no 'm farà més mal de cap un nebot que tinch, preguntantme sempre si li toca anar á las filas, perque es reservista.

Parleu de tot aixó; poseuhi ordre y veniu á confessar sovint, que potser que aixís vos perdoni 'l.

CAPELLÁ PRE-HISTÓRICH.

¿QUÉ 'T SEMBLA?

Vas demanarme Lluisa
ahi 'l vespre ab bons modals
que 't posés las inicials
tevas, en una camisa.

Jo que soch bastant atent
sempre que 's tracta de donas,
dugas lletras molt bufonas
t' hi vaig dibuixá al moment;

y tú ab llestesa pasmosa
que dava gust de mirar,
desseguit las vás brodar
ab fil de color de rosa.

Avuy enfadada 'm veus
y 'm dius qu' es dolenta l' obra,
puig veyéntelas á sobre
no t' han pas agradat gens.

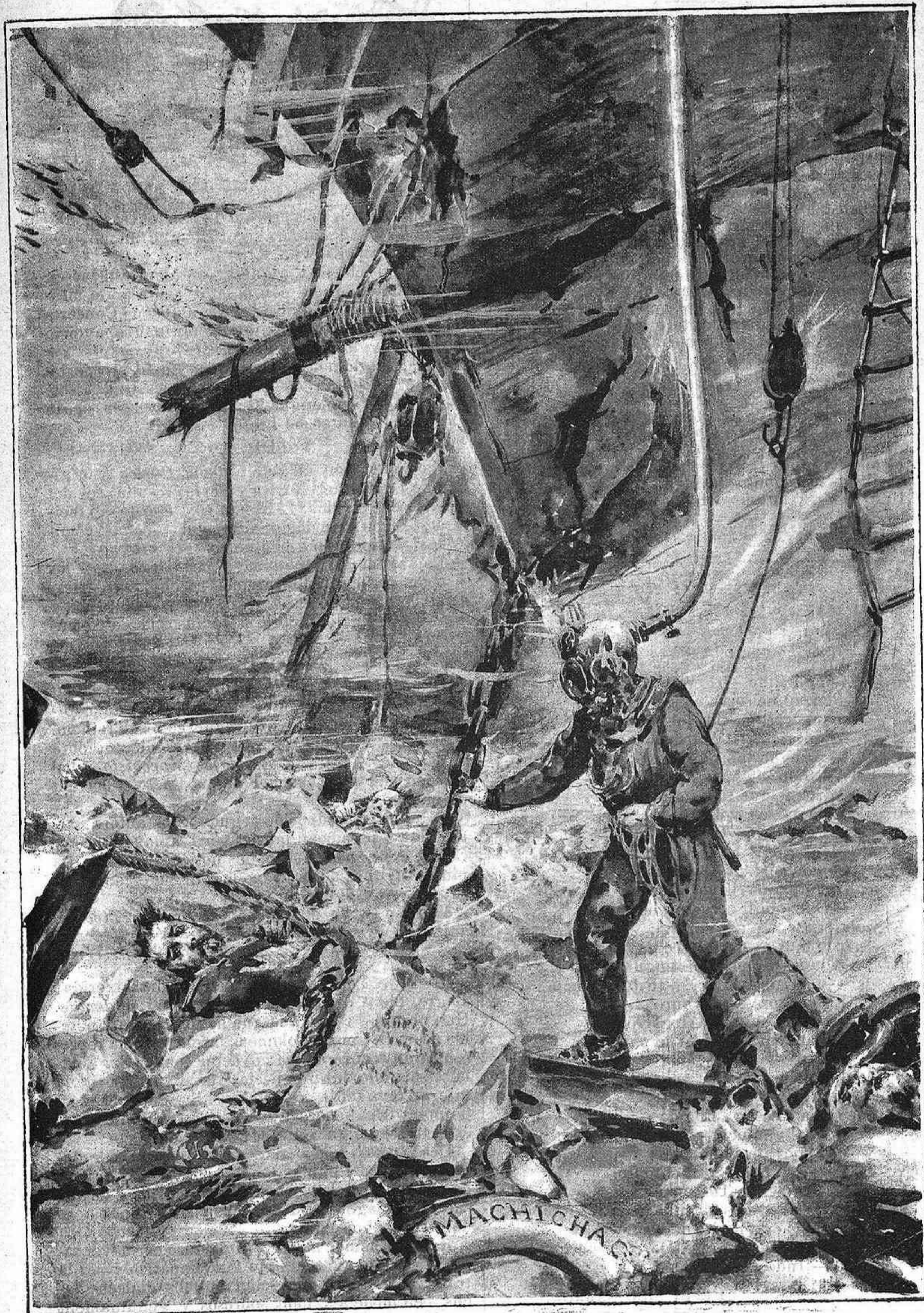
No t' amohinis per 'xó
perque es un petit apuro,
un altre cop t' asseguro
que te las faré milló,

perque aniré dibuixant,
si vols, portantla posada,
y així á cada *pinzellada*
veuré l' efecte que fan.

JOAN MALLOL.

* *

LA CATÁSTROFE DE SANTANDER.—Lo Cabo Machichaco en lo fons del mar.

Un bus treballant en la extracció de cadavres.

LLIBRES

El conflicto de Melilla y la cuestión hispano-marroquí, per D. Odon de Buen.—Lo folletó que tenim entre mans no pot ser de major actualitat. L' autor examina la qüestió baix distints punts de vista, fent càrrecs als governs monàrquics que ab las sevas debilitats, desacerts y descuyts han provocat lo conflicte. Se mostra partidari de castigar severament á las kábilas, ampliar la jurisdicció de Melilla y demés possessions de la costa, entendres ab Fransa y Portugal per exercir dintre del Marroch l' influencia natural á que té dret Espanya; abstenirse de tota tentativa de conquesta, y procurar portar la nostra civilitació á aquell imperi, que deixat als seus propis impulsos, constituheix un anacronisme dintre de la civilitació moderna.

Acompanyan lo folletó del Sr. Buen, escrit ab notable facilitat y ab un estil calurós y ferm. lo tractat de pau de Wad-Ras, y 'l conveni entre Espanya y 'l Marroch ampliant los termes jurisdiccionalis de Melilla, y pactant la adopció de las midas necessarias pera la seguretat dels presidis espanyols en la costa de Africa.

Quatre versos, per Ramón E. Bassegoda.—Al apareixer per primera vegada aquesta notable colecció de poesias tinguerem ocasió d' emetre nostre judici favorable. Res tenim que dir avuy, sino acusar recibo de la *segona edició*, que acaba de veure la llum pública, formant un elegant volúm.

RATA SABIA.

VIS A VIS

(DIÀLECH.)

—Feliciti'm.—¿Perqué? y ara?—
 —Perqué he sortit concejal.—
 —¿Qui, vosté?—Jo, ¿eh, quin salt?
 —¿Concejal?...—¡Tápis la cara!
 —¿Qué 'm tapi?...—Désis, vull dí'—
 —Vosté m' ofén, vosté 'm falta.—
 —L' home que com vosté salta, cau de nassos; veliaquí.—
 —Parli clar.—Clar parlaré.—
 —Ma dignitat ho reclama: soch concejal...—De *camama*, ab trampa, pe 'ls vots que té.
 —Dotze mil, per si no ho sab, obtinguts tots per sufragi; per lo tant...—¡Vagi, home, vagi!—
 —¿Qué?—¡Si no n' ha tingut cap!—
 —Vots son trumfos.—¿Pró, qui vota?—
 —Els electors.—¡Els burots!—
 —Sincerament...—¡Ab garrots!—
 —Legalment...—¡Fent la *patota*!—
 —Miri que...—Sembla mentida que tant formal com vol ser, accepti 'l ser conceller per una elecció... fingida.—
 —No l' entench.—¡Prou, de segú!—
 —Las simpatias que conto...—
 —Vosté no ho es, y fá 'l tonto: ¿qui 'l coneix?—Tothom.—Ningú!—
 —Ja estich fins al punt de dalt y guardis que no ho deplori.—
 —¡Kata!...—¿Cóm?...—De consistori; *tipo*.—¡Indecent!—¡¡Concejal!!

PEPET DEL CARRIL.

PRINCIPAL

Ja ni se 'n parla.

LICEO

Se diu si pels vols de Nadal... En tot cas, m' alegraré de tot cor que no sigui alló que diuen: «De Nadal á Sant Esteve.»

Los músichs de l' orquesta que han quedat en vaga sembla que s' han posat d' acort ab lo mestre Nicolau y ab la Societat Catalana de Concerts per donar cada diumenje á la tarde una audició escullida en lo *Teatro Líric*.

M' alegraré molt de que 'l pensament prosperi y de que 'l resultat dels seus esforços els ajudi á sortir de la situació angustiosa que atravessan desde 'l dia de l' atentat del Liceo.

ROMEA

La comedia en un acte titulada *Carlos I*, original de D. Manuel Rovira y Serra, resultá ser del agrado del públich. L' obreta está escrita ab facilitat, té abundancia de xistes y d' escenas cómicas, y 'ls tipos están ben entesos.

Lo acertat del desempenyo per part de tots los artistas qu' en l' interpretació prengueren part, contribuí també al bon éxit, essent cridats ells y l' autor al final, á rebre 'ls aplausos de la concurrència.

TIVOLI

Després de *Las mil y una noches*, s' han donat algunas representacions de *Los sobrinos del capitán Grant*, sarsuela d' éxit segur, com sab tothom.

Mentrestant se prepara l' estreno de una obra d' espectacle, titulada *El viaje imprevisto*, qual estreno está anunciat pel dijous dia 7 del corrent desembre.

D' aquesta producció, deguda á dos autors barcelonins y posada en música per l' aplaudit mestre Cotó, se 'n tenen molt bonas noticias. Per ella ha pintat algunas decoracions lo conegut escenógrafo Sr. Carreras.

Veurem si ab ella logra recobrar lo *Tivoli* l' animació de sos millors dias.

NOVEDATS

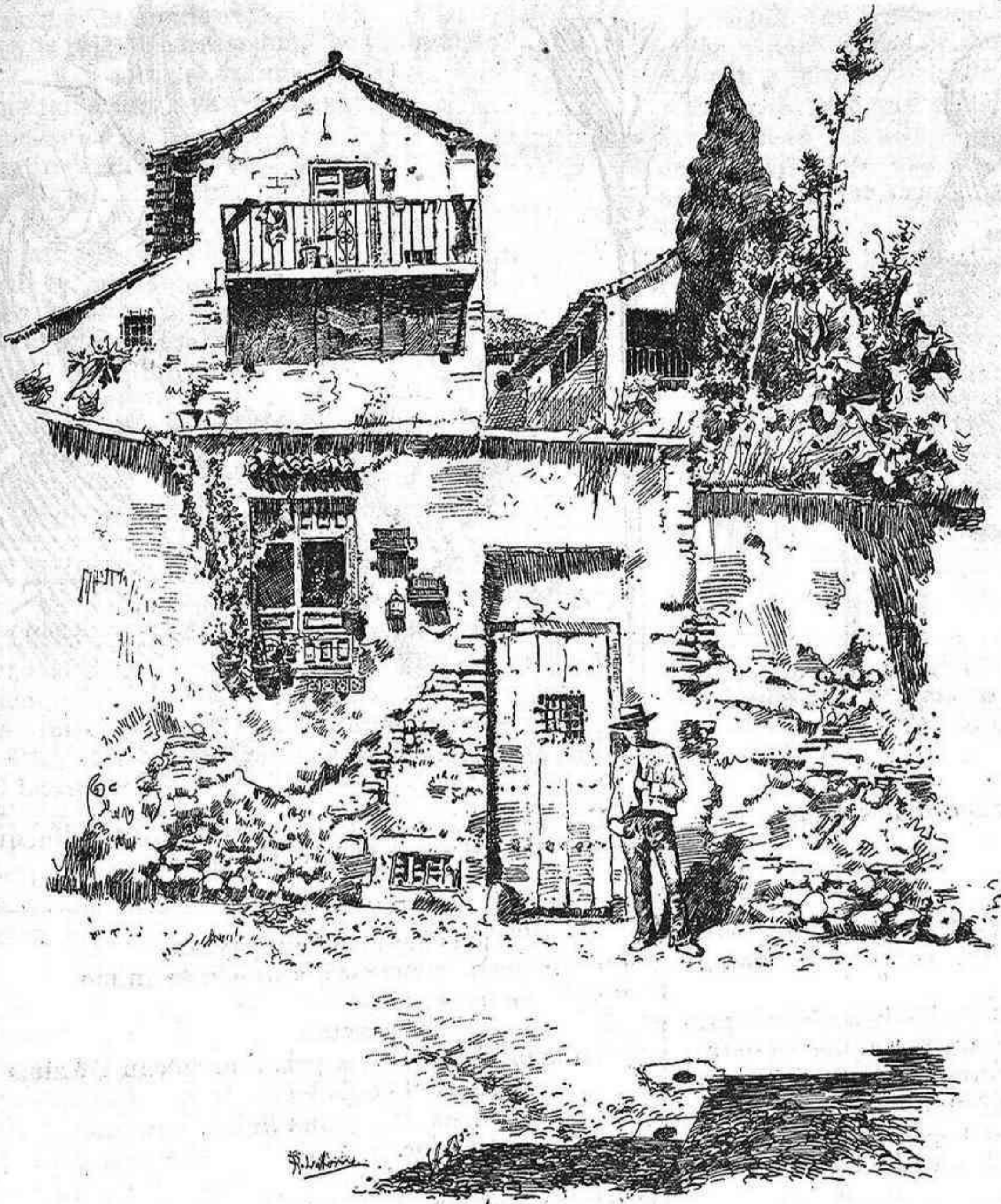
Tot es mal que mata es una comedia aixerida, alegre, plena de bon humor, tirant á *vaudeville*. Una obra per l' istil á la que ha arreglat ab notable acert D. Conrat Colomer, varem véurela representar anys enrera al famós actor cómic Sr. Leigh, sols que la producció que l' artista italiá interpretava tenía dos actes y 'l Sr. Colomer n' hi ha posat tres, sense que s' hi noti l' afegidura, tal es la trassa ab qu' está fet l' arreglo.

Desde que 'l teló s' aixeca fins que cau per darrera vegada 'l públich no cessa de riure, davant de aquells tipos accentuadament cómichs y de una successió inagotable d' escenas y situacions plenas de gracia y bon humor.

Lo Sr. Colomer mereix un aplauso per haver sapigut escullir un assumpto tan simpátich y per la trassa magistral que revelan aquells diálechs fá-cils, ben modelats, molt sobrosos y genuinament cataláns.

L' obra sigué molt ben interpretada per part de

GRANADA PINTORESCA

Balcó històric de la plasseta del Laurel.

la Sra. Palá, de las Srtas. Sála y Fontova y dels senyors Borrás, Pigrau y demás actors. Lo Sr. Colomer, pare de la criatura fén lo tipo de Sr. Carbonell, que resulta verdaderament deliciós, sobre tot dada la manera cómica ab que 'l caracteriza y 'l fa viure durant tota la producció, 'l simpàtic artista catalá.

Lo públich al final de la representació recompensá ab nutrits aplausos 'l doble treball del senyor Colomer com escriptor y com intérprete.

Lo *Cel-obert*, del Sr. Casademunt, es un verdaer sainete, escrit en vers assonantat, digne en tots conceptes dels aplausos que 'l públich li dispensa. Las barallas de las criadas, la cayguda de un loro al fondo de un pou, lo festeig del noy y la noya de las dos botigas á despit del pare d' ella, y l' intervenció final del arcalde de barri, dona lloch á una serie d' escenas altament cómicas y en extrém animadas, que mantenen constantment l' hilaritat del públich.

L' execució, acertada. Y l' autor cridat á ias taulas, molt merescudament, ja que si bé no ha arribat al éxit de *Pepa la Frescachona*, ha lograt ab lo seu treball una primera aproximació.

CATALUNYA

Es un dels teatros qu' en mitj de la penuria que

han de arrostrar totas las empresas, se veu més animat y concoregut.

Dimars s' estrená ab éxit la nova obra *El talismán de mi suerte*.

GRAN-VIA

Nora es un drama del assombrós Enrich Ibsen, l' autor de *El enemigo del pueblo*. Individualista impertèrrit, l' autor noruech desarrolla las téssis més atrevidas, sense retrocedir devant de las conseqüencias més extremadas.

¿Qu' es *Nora*? Una dona ajogassada, lleugera, frívola. Al principi del seu matrimoni, estant malalt lo seu marit, ematleva diners per durlo á viatjar per las regions soleyadas del mitj-dia, y per trobarlos no té cap reparo en falsificar la firma del seu pare, que figura avalar lo pagaré. Després lo seu marit, advocat eminent y laboriós va prosperant fins á ser nombrat director de un Banch. Allá hi está empleat lo tenedor del pagaré á qui per motius especials se li dona la cessantia, y en aquesta situació, per venjarse, fa la forrosa á Nora y acaba per fer saber el marit que posseheix un document

que involucra la sevades honra.

Lo marit s' irrita contra las lleugeresas de Nora, fillas de la mala educació que ha rebut, y aquesta, ressentida, amargada y veyent un nou mon que no coneixia encare, se decideix á rompre de cop tots los llassos de la familia, abandonant al marit y als fills, es á dir, emancipantse de aquella tutela, que no li ha permés educarse degudament.

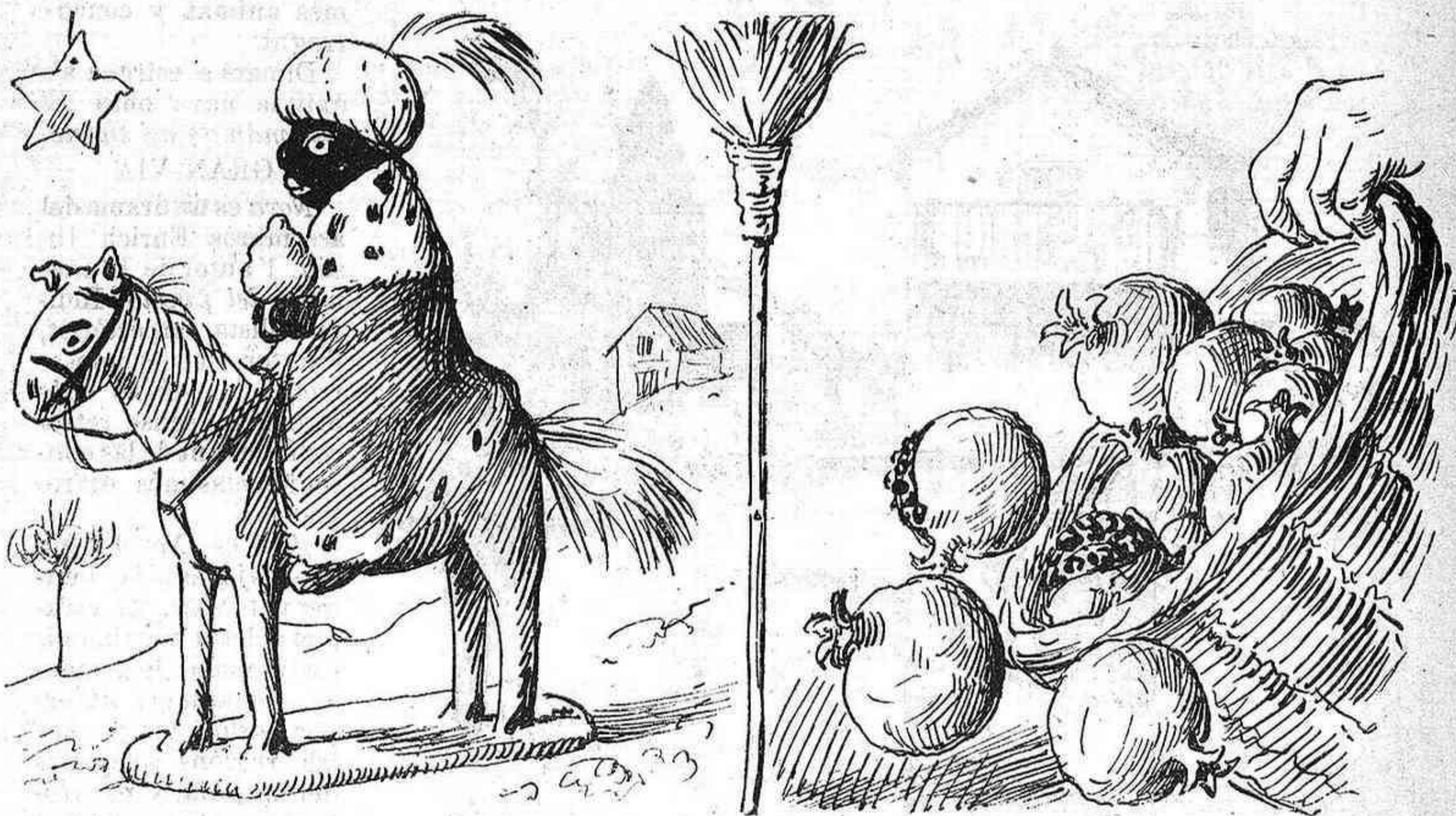
Tal volta una resolució tan tremenda no está prou justificada, de manera que la solució si bé admira pel seu atreviment, no convens prou al espectador.

L' obra es llarga, bastant difusa, en alguns punts obscura. Aquell temperament septentrional, fret y rahnador, no s' avé gayre ab la lluyta de caldejadas passións, qu' es la que fá vibrar las fibras del cor del públich dels paissos del Mitj-dia.

De totas maneres la producció resulta una verdadera curiositat y revela en son autor una potencia dramática de primera forsa. En *Nora* hi ha escenas concebudas y trassadas ab un talent extraordinari, com casi totas las del acte primer, com la del metje y Nora en lo segon, com la del marit y la muller cap al final, qu' es la capital de l' obra.

Lo Sr. Gomis s' ha limitat á traduhir lo drama sortint ayros en lo seu empeny.

RES DE L' AFRICA!

S' ha de suprimir lo rey *moro* dels pesebres.

Y prohibir la venda de magranas, que diu qu' es una fruyta *inventada* pels moros.

Los actors tots s' esmeraren en interpretar-lo cumplidament, distingintse, com es natural, la Sra. Mena.

Lo género es difícil per molts de aquells apreciabls artistes. Se necessitan, per aquestas obras, ensaigs á porfia fins á lograr un domini complert y una identificació absoluta ab los personatjes que representan. Mes que representarlos, es necessari identificarse ab ells en absolut y viure'ls.

N. N. N.

LO MERITORI

Tocan las sis y res,
tocan las set, la son en tú s' aferra,
t' hi tombas un xich més,
fas dos badalls ó tres
y á un quart de vuit ó dos de peus á terra.

Te senyas y 't vesteixes,
devoras l' esmorsá en un santiamén,
te rentas y 't puleixes,
los periódichs llegeixes
y cap á l' escriptori falta gent.

Te treus gech y barret
y 't colocas la brusa ab tota urgencia....
t' asseus al tamburet,
encéns un cigarret,
y prens la matinal correspondencia.

L' un diu qu' ara ha girat,
l' altre que vol la mercancia prompte,
aquets qu' está cremat,
fulano qu' ha quebrat
y aquell que deixa 'l género de compte.

Y com que ta fatlera
es qu' ixi cada día ben ple 'l carro,
aixó á tú 't desespera
y 't dona tal quimera
qu' hasta l lensas la punta del cigarro.

Tantas feynas t' empaytan
qu' un ans de comensar ja queda exánime
y si 'ls amos te guaytan
súas com quan t' afaytan
y en lloch de treure 'ls pels t' arrencan l' ánima.

Arregla 'l copiadador,
fes facturas, extén alguna lletra,
escriu lo borrador,
porta 'l diari y major,
redacta circulars, etc., etc.

T' estiras, t' aixarrancas
t' arronsas y fas tot quant pot fé un bipedo,
pues tamborets y bancas
te fan tornar las ancas
tan duras com los cascots d' un solipedo.

Quan veus diná al mitjorn,
ta boca, pél que roncan los budells,
s' empassaria 'l Born
plé de manduca y 'l forn
de San Jaume ab llonguets, pans y tortells.

Mes fins á quarts de dugas
no carregas de lastre lo teu ventre
pansit y ple d' arrugas;
dinas, prens café, 't jugas
lo gasto fet ab tres amichs del centre.

Tornhi á tres quarts de tres
y trencas tremps y tanta tinta tocas
que si tombas tintés
t' untas y 't tacas mes
que 't trastornas lo tino y 't trastocas.

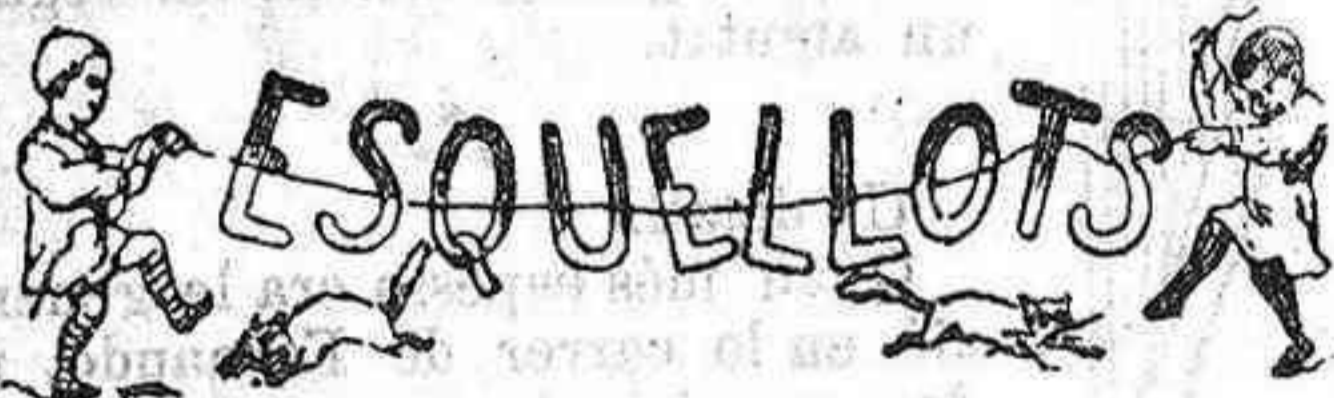
A las sis tothom plega
y en sent á casa troba 'l sopar cuyt;
pero tú l' os rosega
continuant la brega
ab llum artificial fins á las vuit.

Sopas, passas l' estona
fumant, llegint y fent la digestió
ó festejant la dona,
y si la bossa sona
y no hi há son, veyent una funció.

Es públich y notori
qu' ab titol ó sens titol ets prou périt
per portar l' escriptori.
Fas mérits, meritori;
pro 'ls rals no corresponen al téu mérit.

Y sort del valiment
que tenia qui 't va recomenar,
sino estich preveyent
qu' irremisiblement
t' exigian diners per treballar.
De modo que tan netas
te fan dur las butxacas per desdixta,
que per més figueretas
que fassis, de pessetas
no crech pas que te 'n salti una ni mitja.

M. BADIA.

Ningú ignorava que havia sortit elegit regidor
pel districte de la Barceloneta 'l Sr. D. Odón de
Buen, distingit catedràtich de la facultat de Cien-
cias dela Universitat de Barcelona.

Tothom sabia qu' en la elecció tingué més vots
ell anant per minoria que 'l candidat ministerial
Sr. Travé, anant per majoria.

De manera que á dreta lley, ells dos havian de
anar al Consistori: 'l Sr. de Buen en primer ter-
me y 'l Sr. Travé, més ó menos *trabat*, pero de to-
tas maneras elegit.

Y no obstant de ser aixó públich y notori, al
efectuarse dijous de la senmana passada l' escru-
tini en aquell local de la Casa Gran qu' encare 'n
diuhen *Saló de-cent*, resultá 'l Sr. de Buen derro-
tat, y elegit en lloch d' ell un tal Ribalta, que 'l dia
de l' elecció apenas havia tingut cap vot.

Ja ho veu lo distingit catedràtich de la facultat
de Ciències; tot lo qu' ell sab y tot lo qu' ell repre-
senta, no val ni significa res, davant de la ciencia
electoral de certs doctors en gramàtica parda, que
quan arriba l' hora de *echar por la calle de en me-*

dio, no 's paran en barras, y arramblan ab tot, ab
lo sach y ab las peras.

* * *

D. Odón, tan inteligent en zoologia, ja havia de
saber quina classe de bitxos son aquests que 's
dedican á fer uns jochs de mans tan estupendos.

Es en vá, que una vegada terminat l' escrutini,
exclamés en veu alta dirigintse á un dels empleats
de més agallas:—Las actas han sigut falsificadas
aquí, en aquesta casa, per empleats de aquesta
casa.

Ell podrà dir lo que vulgui, que de totes mane-
ras los amos de barracas de banys entrarán al Con-
sistori sense tapa-rabos ni res.

¿Y donchs que 's figurava D. Odón?

* * *

De totes maneres es sensible que un home dels
seus coneixements científichs se veja privat de
formar part del Ajuntament.

Allà s' hauria vist rodejat de un gran número d'
exemplars zoológichs rars y curiosos, no classifi-
cats encare en los tractats de Historia Natural.

La ciencia s' ha perdut ab aixó una monografia
que hauria pogut tenir verdadera importancia.

Y tal vegada aquesta y no altra es la causa de
que á D. Odón se 'l hajan tret del davant.

A gratcient no hi ha rata que s' avingui á que
li examinin las dents, ni gat que consenti que li
mirin las unglas.

Mentres las primeras parts del Liceo havian co-
brat per adelantat una quinzena, 'ls professors de
l' orquesta no van percibir més que quatre dias y
mitj y 'ls coros quatre dias no més.

¡Quant cert es aquell refrán castellá!
«El último mono se ahoga.»

* * *

Y ara voldrían fer lo favor de dirme ¿per qué ha
de ser l' Ajuntament de Barcelona qui costegi als
artistas italiáns lo viatge de retorn al seu país?

¿Qué té que veure l' Ajuntament ab l' empresa
del gran teatro?

La empresa está arruinada—'s dirá.—Es cert.

Pero darrera d' ella hi ha la Junta de propieta-
ris, qu' es la que ha acordat suspendre indefinida-
ment las funcions d' ópera, y ella y ningú més
qu' ella devia indemnisar als artistas perjudicats.

¿No té fondos per costejar fu-
nerals?

Y donchs ¿per quín motiu s' ha
de recordar dels morts y ha de
desatendre als vius que s' están
morint de gana?

Una anécdota.

Marxavan tropas de Cádiz em-
barcadas en direcció á Melilla,
reynant en la població un entusiasme frenétich, delirant.

Pero en mitj de aquell desbor-
dament, los pares, los germans
y las nuvias dels soldats ploravan.
Prop de l' estació hi havia un
pobre home exhalant forts ge-
mechs.

—¡Pobret!—digueren uns tran-
seunts, compadeixentlo.—¿Es
que ha marxat algún fill vostre?

—No—respongué ell, aixu-
gantse las llágrimas—pitjor que
aixó ¡Tenia una butxaca fora-
dada y he perdut una pesseta!

L' individuó que tan amarga-

CAPRITXO INFANTIL

—¡Quin auçell! ¡A veure
si 'l podré agafá!

—¡Calla, calla! Sembla
que 's vol acostá...

—¡Ha fugit! ¡lo murrí!
¡Ja no tornaré!

RIFFENYA

— ¡Qué! ¿que tens ascos, Bertran?
— Crido al germá del Sultán.

ment plorava la pèrdua de una pesseta era un pobre camalich gallego.

Los pardals de la Rambla, després de saltar y brincar y xarrotejar, durant tota la tarde, ab la major alegria, apenas se fá fosch, posan lo cap sota l'ala y se'n van á joch.

En aquell moment se despenja 'l seu enemich desde 'l rónch campanar de alguna iglesia y 's llenca á perseguirlos, pinsant als infelissos que 's posan al alcans de las sevas urpias.

Aquesta cassera de l'óлива 's renova casi cada nit.

* *

Pero alguns pardals espavilats han trobat la manera d'escapularse ajocantse á redós dels fanals eléctricos, que ab la seva claror enlluernadora, cega á l'óлива y protegeix la seguretat de aquelles simpáticas bestioletas.

¡Fins los pardals comprenen y aprofitan las ventatjas de la civilisació moderna!

¡Y pensar qu' en lo mon encare hi ha xupallantias, dignes rivals de las ólivas dels campanars que renegan d' ellas!

Per Carnestoltas vinent guárdintse sobre tot de disfressarse de moros.

Encare que 's disfressessin de moros de cuyna, crech que correrian un gran perill.

O sino que ho diguin los mariners argelins, que l'altre dia, havent tocat al port lo barco que 'ls conduhia, varen baixar en terra, sens altre objecte que passejarse un rato y fer algunas compras.

Una caterva de donas, quitxalla y algun que altre ganapia van empaytarlos en actitud amenassadora. Fins vá sentirse aquell terrible crit de:— ¡Matéulos!

* *

¿No es cert que certas escenas desdiuhen de la cultura de Barcelona?

Ni que 'ls argelins haguessin sigut riffenyos, hi havia dret á empaytar pels carrers á gent pacífica é inofensiva, que no provocavan á ningú, y que no havian comés altre delicté que l'anar vestits de moros.

Afortunadament los municipals van protegirlos, evitant tal vegada un atentat.

* *

Un detall.

Quan més espessa era la generació en lo carrer de Fernando, un dels municipals que acompanyava á aquells infelissos, vá cridar:

— ¡Ea! Paso á las kábilas!

Al sentir aixó tothom vá posarse á riure.

Multitud que riu no ataca.

Desde aquell moment vá cessar tot lo perill en que 's veveren los argelins.

Llegeixo:

«En una vila de Catalunya, de cuyo nombre no quiero acordarme, com diu Cervantes, varen fer los músichs la festa de Santa Cecilia, y com se trobessin en que no tenian cap imatge de la Santa per posar en

l'altar major, s'escaygué qu' en una casa de dita vila tenian un quadro en lo qual hi estava representada una joveneta senyora que tocava 'l piano.

Lo quadro fou portat á l'iglesia, colocat á l'altar major, y 'ls del poble quedaren ab tres pams de boca badada al veure á Santa Cecilia vestida á l'última moda, ab vestit granate ab puntas y flors al cap.»

* *

No deixa de ser curiosa aquesta substitució.

Pero si la senyoreta retratada té nuvi, com es de creure que 'n tingui, aquest podrà dir:

— Vaja, que molt avants de que 'ls músichs de la meva terra la fessin santa, lo qu' es jo ja l'adorava.

Magnífica partida la que vá jugarse en lo Frontón lo dijous dia 23 de novembre entre l'Esquerrá y 'l Xiquet d' Abando blaus y en Portal y en Pedrós blanchs.

Es impossible materialment portar més enllá l'art de tornarse la pilota.

La competencia sigué empenyadíssima fins al últim extrem: en distintas ocasions los pelotaris s'igualaren, é igualats aparesqueren en lo tanto 48.

La sort favorequé als blaus. Pero en rigor no hi hagué vencedors, ni vensuts.

* *

A pesar del fret que feya, lo públich entrá en calor aplaudint desesperadament.

Ignoro si dat lo adelantat de la estació será aquesta l'última partida de la temporada.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

!!! Ja ha arribat l' hora!!!

ALMANACH

DE

La Esquella de la Torratxa

PERA L' ANY 1894

REDACTAT PELS PRIMERS ESCRITORS DE CATALUNYA EN NÚMERO DE 140 FIRMAS

ILUSTRAT AB UNS 300 GRABATS PER MES DE 90 ARTISTAS

Cuberta al cromo deguda al llapis de **M. MOLINÉ**

Sortirà Dimecres de

NOTA: Si algun de nostres apreciades corresponsals no te 'l pedido fet de **Almanachs**, pot ferlo desseguida, perque després no responem de poder servir pedidos.

DISTRACCIONS CASULANAS

LA FORSA DEL BUF

¿No han observat may l' estrépit que fa una paperina inflada al reventarse? Pues aixó 'ls donará idea de la forsa del ayre comprimit.

Formin un cartutxo de paper ben fort, colouin damunt d' ell un parell de llibres, per grossos que siguin, bufin y veurán ab quina facilitat los llibres s' alsan y 's tomban sobre la taula.

Si fos aixís podriam dir que las partidas de pilota van comensar aquí molt bé y s' han acabat millor.

Diu *La Renaixensa*:

»A un amich nostre li han regalat un bolet de la classe de moixarnons de un vol de pam y mitj. Es un exemplar raríssim cullit en un bosch de prop de Sant Quirse Safaja.»

¿No li sembla al *orgue catalanesch* que un bolet de aquest tamany fora 'l millor regalo que podria ferse al emperador del Marroch?

Atenció, escriptors catalans.

La Junta del *Centro Cómich Barcelonés* (que funciona en lo teatro *Gran-Vía*) ha obert un certámen d' obras inéditas en catalá, en vers ó en prosa (saynetes, juguets cómichs, etc.,) que 's tancarà 'l dia últim d' aquest mes.

S' adjudicarà un valió premi á l' obra preferida pel públich, entre las tres millors que 's presentin y que s' estrenarán juntas lo dia 1.^r de Febrer del próxim 1894.

Set dias després tornarà á representarse, en funció solemne l' obra distingida, y 's donará 'l premi al qui 'n resulti autor.

Las obras han de enviarse á l' administració del teatro *Gran-Vía*, acompañadas d' un plech obert que contingui 'l nom y domicili del interessat.

¡Animo, autors cómichs, que las condicions no poden ser més ventatjoses! Premi y reputació segura... ¿Qué més pot demanarse?

Una anécdota.

Durant lo periodo de la Revolució de Setembre, un militar d' alta graduació molt amich de 'n Prim, que solia distingirse pels seus estirabots, pronunciá un discurs dihent:

—Ciudadanos: estamos en tiempo de igualdad... todos, pobres y ricos, somos ciudadanos iguales en derechos y deberes.... Yo mismo aquí donde me

veis ya no soy ni catalán, ni castellano, ni general, ni nada.... Yo soy sajón!

Admiració general.

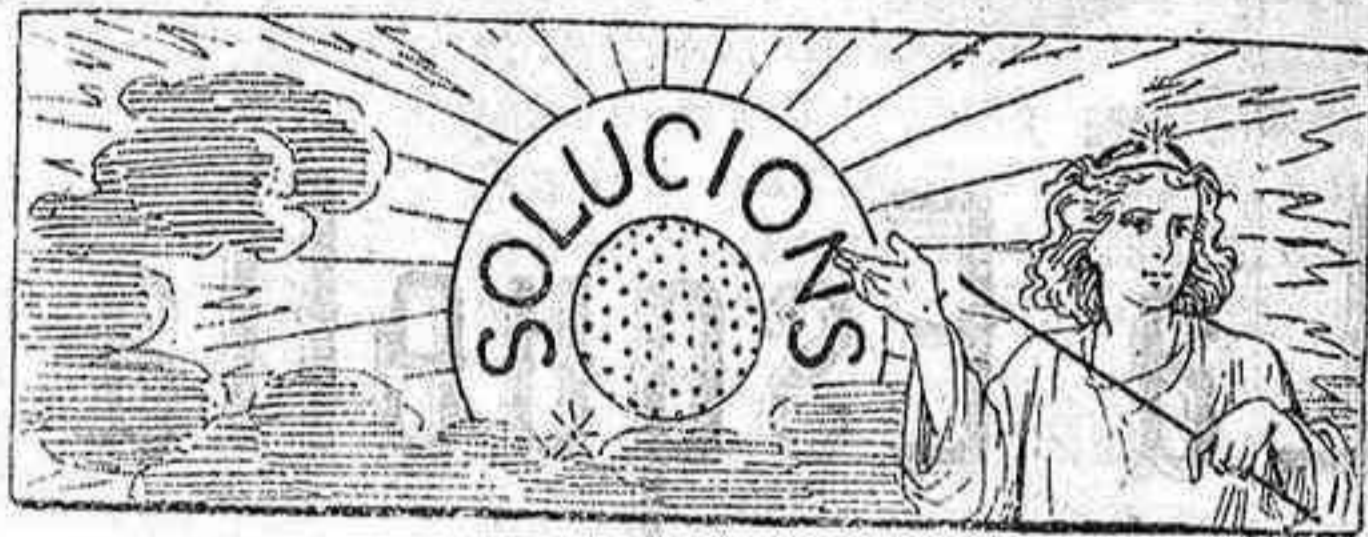
* * *

Un cop terminada la reunió ván preguntarli:

—General ¿qué ha volgut dir ab aixó de sajón?

Y ell vá respondre:

—Sajóns, per mí son tots los que no son capassos de fer mal á algú.

- 1.ª XARADA.—*Can-sa-la-da.*
- 2.ª ID. *Cadera.*
- 3.ª MUDANSA.—*Paula-Piula.*
- 4.ª ROMBO.—

C
P E S
P I C A S
C E C I L I A
S A L A S
S I S
A

GEROGLÍFICH.—*Com més perés mes peras.*

FILLAS DE EVA

Fot. Kezwaneck.—Viena.

Es morena, mes no importa pel bonich pamet que ensenya se li veu perfectament que no té res de riffenya.

Barcelona.—A. López Robert, Impresor.—Asalto 63.